

TŰZOLTÓSÁGOK ÉS ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLETEK

Nemzetközi statisztikák

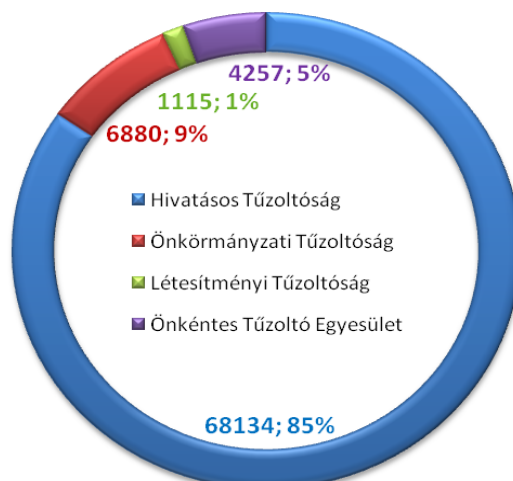
- A Nemzetközi Tűzoltó Szövetség (CTIF) adatai szerint 2012-ben 35 vizsgált államban közel 46 millió tűzoltói beavatkozásra került sor. A tüzesetek száma 3,1 millió volt, melyekben több mint 23 600 fő elhunyt és 70 700 személy sérült meg.
- 35 – főként európai – ország esetében a tüzesetekben elhunytak 100 ezer főre eső száma Fehéroroszországban, Oroszországban, Ukrajnában, és a balti államokban volt a legmagasabb.
- 2012-ben 27 – főként európai – államban a tüzesetek többsége (58,6%) szállítmányozási útvonalakra és épületekre esett. A halálozások 90-95 százaléka ezekben az esetekben történt.
- 2011-ben az Európai Unió államaiban több mint 2,7 millió – 85 százalékban önkéntes – tűzoltó szolgált. Az önkéntesek feladatköre, szabályozása azonban igen eltérő az egyes államokban.
- Németország, Ausztria, Szlovénia, Lengyelország, Portugália és Franciaország főként önkéntesekre, Nagy Britannia, Olaszország, Magyarország nagyobb részt, Írország és Svédország teljes egészében hivatásosokra alapozza tűzvédelmét.

A Kormány [T/6634.](#) számon nyújtotta be Az egyes rendészeti tárgyú törvényeknek az európai uniós kötelezettségek teljesítése érdekében szükséges és más célból történő módosításáról szóló törvényjavaslatát, mely többek között több ponton kiegészítéseket és módosításokat tartalmaz a létesítményi, illetve az önkéntes tűzoltó egyesületek vonatkozásában.

A rendszerváltást követően kialakult, és a 2011. december 31-ig életben lévő tűzvédelmi rendszer 1996-tól volt érvényben. Ekkorra zajlott le az állami tűzoltóságok önkormányzati kézbe adása, és született meg a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló [1996. évi XXXI.](#) törvény (továbbiakban *tűzvédelmi törvény*), valamint az annak végrehajtásához kapcsolódó jogszabályi környezet. Mindezek alapján 2011 végéig Magyarország mentő tűzvédelmét a **hivatásos önkormányzati tűzoltóságok, az önkéntes köztestületi tűzoltóságok**, valamint a külön megállapodásban rögzített működési területeken a **létesítményi tűzoltóságok** látták el, egyes **önkéntes tűzoltó egyesületek** közreműködő segítségével. A tűzoltó szervezetek közötti irányítási, ellenőrzési, felügyeleti és finanszírozási rendszer hatékonyságának biztosítása céljából az Országgyűlés a tűzvédelem területét állami kézbe vette, és egy integrált hatóság alá rendelte.

2012. január 1-jén hatályba lépett [2011. évi CXXVIII.](#) törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, és **megalakult az egységes állami katasztrófavédelmi szervezet. A törvény értelmében a tűzoltás és a műszaki mentés állami feladat, így ma az ország teljes területét a hivatásos tűzoltóságok védik.** Ezen belül az önkéntes önkormányzati és a létesítményi tűzoltóságok, illetve egyes önkéntes tűzoltó egyesületek vonulási területtel rendelkeznek.

Az átalakított katasztrófavédelmi rendszerben és Magyarország mentő tűzvédelmében 2012-óta egyre jelentősebb szerepet töltenek be az **önkéntes tűzoltó egyesületek. Munkájuk többek között a „fehér foltok” felszámolásában is létfontosságú,** vagyis azon területek védelmében, melyek a hivatásos tűzoltók által 25 perc, vagy a feletti idő alatt érhetőek el.

Tűzoltó gépjárművek vonulási számai, 2014

Forrás: Infoszolg/BM OKF

HIVATÁSOS TŰZOLTÓSÁGOK

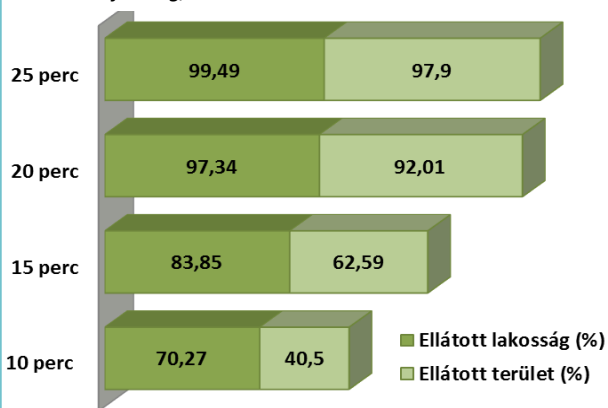
A 2012-ben életbe lépett változások alapján a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) irányítja a megyei, fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóságokat, valamint e területi szervek útján a helyi katasztrófavédelmi kirendeltségeket. A tűzvédelmi hatósági tevékenység első szintjét is jelentő katasztrófavédelmi kirendeltségek alárendeltségébe tartoznak a tűzvédelem feladatait helyi szinten ellátó hivatásos tűzoltó-parancsnokságok és az azok részét képező katasztrófavédelmi őrök.

Ma országosan 105 hivatásos tűzoltó-parancsnokság működik. A [39/2011. \(XI. 15.\)](#) BM. rendelet előírja, hogy a hivatásos állománynak a riasztás beérkezését követően két perc áll rendelkezésére, hogy a laktanyát elhagyja, és megkezdje a helyszínre a vonulást. A vonulási időt tekintve azonban általánosan elfogadott vélemény, hogy a lakossághoz a magyar tűzoltó erők mérhető átlagos vonulási ideje – ami a jelzéstől a helyszínre történő kiérkezésig tart – elmarad az Európai Unió tagállamainak 15 perces átlagától.

Jelentős azon települések száma, amelyek jelenleg 25 perces vonulási időn túl érhetők csak el. Ezek a területek a tűzvédelem szempontjából „fehér foltoknak” számítanak. A fehér foltok felszámolásában az ezeken a területeken található önkéntes tűzoltó szervezetek szerepvállalása az elmúlt években egyre növekedett. **Jelenleg országosan 172 településre érkezik 25 percen túl hivatásos vagy önkormányzati tűzoltóság. Ezen települések közül 20 tekintetében működik önkéntes tűzoltó**

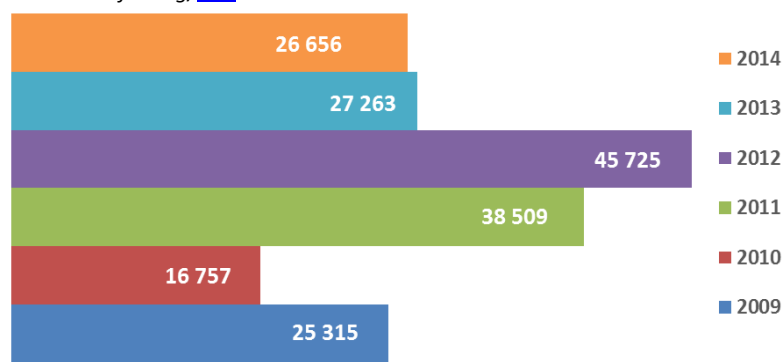
A települések elérhetősége a vonulási idők arányában, 2012

Forrás: Infoszolg/BM OKF

Tűzesetek száma Magyarországon, 2009–2014

Forrás: Infoszolg/KSH

egyesület, melyből 19 kötött együttműködési megállapodást hivatásos tűzoltó-parancsnoksággal.

Az Őrs-program

A „fehér foltok felszámolására” a katasztrófavédelem 2012-ben elindította az Őrs-programját. A [program](#) lényege, hogy a hivatásos tűzoltóságok a székhelyüktől távol lévő településeken tűzoltó őrök létrehozásával biztosítják a kárhelyszínre időben történő kiérkezést. A tűzoltóőrök kihelyezése egy gépjárműfecskendő, és fél vagy egy (4-6 fő) raj kíséretében történik.

2013-ban 15 űrs jött létre. Míg 2012-ben 319 település helyezkedett el fehér folton, addig 2013 végén ez a szám 255 volt, 2014-re pedig 172-re csökkent. A foltokon élők száma ezzel párhuzamban 260 ezer főről 208 ezer főre változott. A BM OKF [év végi összesítése](#) szerint 2014 végén 40 űrs működött, melyek az űrsprogram kezdete óta 14 259 káreset felszámolásában vettek részt, 8 317 alkalommal pedig önállóan avatkoztak be.

ÖNKORMÁNYZATI TŰZOLTÓSÁGOK

Az önkormányzati önkéntes tűzoltóságok létesítéséről, működésük feltételeiről és feladataikról szóló [239/2011. \(XI.18.\)](#) Korm. rendelet szerint az önkormányzatok fenntarthatnak önkormányzati tűzoltóságot. Ezek az **önkéntes tűzoltóságok folyamatos készenléti szolgálatot látnak el** főfoglalkozású és önkéntes jogviszonyban álló önkormányzati tűzoltókkal. Lényegi különbség azonban, hogy míg a hivatásos tűzoltó parancsnokság rendelkezik

működési területtel, az önkéntes önkormányzati csak azon belüli elsődleges műveleti, vonulási körzettel rendelkezik. 2014-ben **60 önkormányzati tűzoltóság működött**. Beavatkozásait közel 70 százalékos arányban önállóan végzik. Állami támogatásukra a központi költségvetés 2013-ban 2000 millió forintot fordított.

LÉTESÍTMÉNYI TŰZOLTÓSÁGOK

Magyarországon **2014-ben 72 létesítményi tűzoltóság közül 13 főfoglalkozásúként, 59 pedig alkalmoszerűen volt igénybe vehető, és 1115 alkalommal** vonultak ki káreseményhez.

A létesítményi tűzoltóságok gazdálkodó szervezetek által létrehozott magán tűzoltóságok. Önálló működési területtel az önkormányzati tűzoltóságokhoz hasonlóan nem rendelkeznek, de a hivatásos tűzoltóparancsnokságokkal kötött megállapodások szerint azok működési területén vonulási területtel rendelkezhetnek.

ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLETEK

Az **Önkéntes Tűzoltó Egyesületek (ÖTE)** a hatályos jogszabályok értelmében nem tartoznak közvetlenül a tűzoltóság fogalomkörébe. Jogilag **társadalmi szervezetek**, melyek közösségformáló tevékenységük mellett **jelentős szerepet játszanak a települések tűzvédelmében is**. Tagjai feladataikat önkéntesként, munkabér vagy bérjellegű juttatás nélkül, szabadidejük terhére teljesítik.

2013-ig az önkéntes tűzoltó egyesület a székhelye szerinti településen, mint tűzoltási és műszaki mentési feladatokban közreműködő társadalmi egyesület működhetett. Nem rendelkezett sem működési területtel, sem tűzoltási vezetői engedéllyel, melynek következtében **csak a hivatásos állomány jelenlétében működhetett közre a beavatkozási munkákban**. A tűzvédelmi törvényt 2013 novemberében módosító **2013. évi CXCVII. törvény** megalkotásával azonban lehetővé vált, hogy az addig közreműködő önkéntes

tűzoltó egyesületek meghatározott követelmények teljesülése esetén önállóan beavatkozhasanak vállalt vonulási területükön.

Az önálló beavatkozáshoz a 2/2013. (V. 17.) BM OKF utasítás a technikai kritériumok és a beavatkozás részletes szabályozása mellett az alábbi alapkövetelményeket tartalmazza:

- a rendszerbeállító gyakorlat végrehajtása;
- meghatározott éves minimális nappali (1500 óra/év) és éjszakai (3000 óra/év) készenléti óraszám vállalása;
- az ÖTE tagok tűzoltó alaptanfolyami, vagy annál magasabb szakmai végzettsége;
- a beavatkozást irányító személynek legalább tűzoltó szakképesítéssel és a ráépülő tűzoltás vezetői tanfolyami végzettséggel kell rendelkeznie;
- gondoskodás a készenléti időszakban a készenlétben tartott tűzoltó gépjármű és legalább 4 fő beavatkozó önkéntes tűzoltó vonultatásáról.

Mindezek teljesítése esetén az egyesület tűzoltási és műszaki mentési feladatok önálló ellátására megállapodást köthet a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének vezetőjével. **2014-ben 12 beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesület (önkéntes tűzoltóság) kezdte meg működését** az országban. A jogszabályi változásokat követően az ÖTE-k beavatkozásai is megnöttek. Míg **2013-ban 2778, addig 2014-ben 4257 alkalommal avatkoztak be káresemény felszámolásába**.

Az önállóan beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesületek megjelenését és az őrök létrehozását követően a vonulási idők rövidülésével párhuzamban a tüzesetekben elhunytak és a sérültek száma is csökkenő tendenciát mutat. **2012-ben 140 fő, 2013-ban 112 fő vesztette életét tüzesetben, míg a tavalyi évben ez a szám 93 főre csökkent**. Hasonló a tendencia a tüzesetben megsérültek számát tekintve is: **2012-ben 912-en, 2013-ban 774-en, 2014-ben pedig 729-en sérültek meg**. Ezen adatokkal Magyarország jóval a nemzetközi átlag alatt szerepel.

Az egyesületek finanszírozása

Az ÖTE-k mint civil szervezetek részt vehetnek a számukra kiírt pályázatokon, vállalkozási tevékenységet folytathatnak, de **finanszírozásuk főként önkormányzati és központi költségvetési forrásokból történik.**

A **tűzvédelmi törvény értelmében** amennyiben az önkormányzat területén önkéntes tűzoltó egyesület működik, úgy **az önkormányzat hozzájárul** annak fenntartásához.

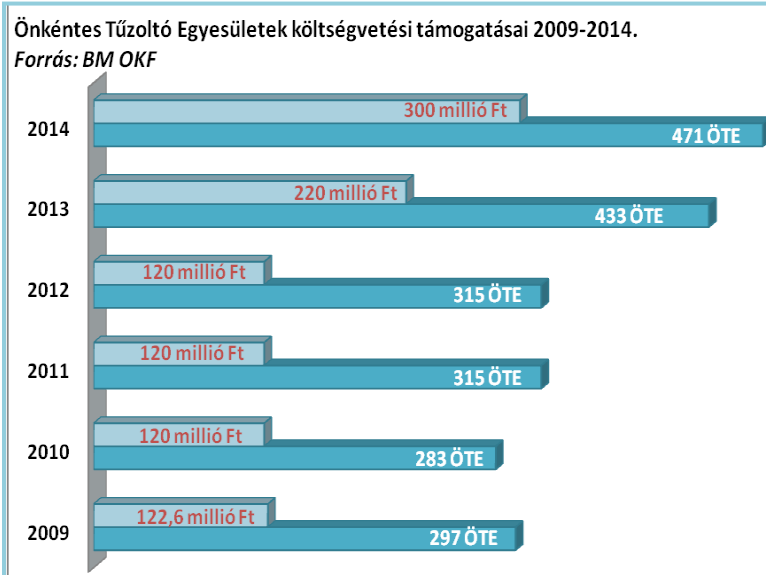
Az önkéntes önkormányzati tűzoltóságok és az önkéntes mentőszervezetek mellett az önkéntes tűzoltó egyesületek **központi költségvetési támogatására kizárólag BM OKF jogosult.** Az egyesületek működésére, az önkéntes tűzoltók oktatására és képzésére, technikai- és

védőeszköz ellátásuk javítására felhasználható juttatások pályázati, illetve egyedi elbírálás alapján valósulnak meg.

A pályázatok egyik fő követelménye, hogy a tűzoltó egyesület együttműködési szerződést kössön az illetékes hivatásos tűzoltó-

parancsnoksággal a működési területén végzendő feladatok ellátására. A rögzített szerződések száma szerint **2012-ben országosan 315 ilyen egyesület létezett.** A [nyilvántartások](#) szerint az Önkéntes Tűzoltó Egyesületek száma **2014 augusztusára 592-re**

emelkedett, melyből 471 kötött együttműködési támogatást az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal és hivatásos tűzoltósággal.

Források:

- [1996. évi XXXI.](#) törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
- [239/2011. \(XI. 18.\)](#) Korm. rendelet az önkormányzati és létesítményi tűzoltóságokra, valamint a hivatásos tűzoltóság, önkormányzati tűzoltóság és önkéntes tűzoltó egyesület fenntartásához ...
- [39/2011. \(XI. 15.\)](#) BM rendelet a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének általános szabályairól
- [2/2013. \(V. 17.\)](#) BM OKF utasítás az önkéntes tűzoltó egyesületek támogatásának, tűzoltó szakmai irányításának és felügyeletének katasztrófavédelmi feladatairól
- Bérczi László: A tűzvédelem a katasztrófavédelem rendszerében – Új Magyar Közigazgatás, 2012. június
- Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság [honlapja](#)
- BM OKF Tűzoltó Főosztály tájékoztatása
- Center of Fire Statistics (CTIF) – [World Fire Statistics, 2014. No. 19.](#)

Készítette: B. Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.